

15:e söndagen efter Trefaldighet

Predikan 2024-09-08

Kyrkoherde Sten Rydh,

Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: Den angelägnaste omsorgen

Epistel: Gal. 6:1–10

Evangelium: Matt. 6:24–34

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Du som har omsorg om fåglarna under himlen och liljorna på marken, kom med din helige Ande och styrk vår svaga tro, så att vi under alla livets förhållanden förtröstar på din omsorg och hjälp. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Evangelium: Matt. 6:24–34.

Vid den tiden sade Jesus till sina lärjungar: 24 "Ingen kan tjäna två herrar. Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre, eller hålla fast vid den ene och förakta den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon. 25 Därför säger jag er: Bekymra er inte för ert liv, vad ni ska äta eller dricka, eller för er kropp, vad ni ska klä er med. Är inte livet mer än maten och kroppen mer än kläderna? 26 Se på himlens fåglar. De sår inte, de skördar inte och samlar inte i lador, och ändå föder er himmelske Far dem. Är inte ni värda mycket mer än de? 27 Vem av er kan med sitt bekymmer lägga en enda aln till sin livslängd? 28 Och varför bekymrar ni er för kläder? Se på ängens liljor, hur de växer. De arbetar inte och spinner inte. 29 Men jag säger er: Inte ens Salomo i all sin prakt var klädd som en av dem. 30 Om nu Gud ger sådana kläder åt gräset, som i dag står på ängen och i morgon kastas i ugnen, hur mycket mer ska han då inte klä er? Så lite tro ni har! 31 Bekymra er därför inte och fråga inte: Vad ska vi äta? eller: Vad ska vi dricka? eller: Vad ska vi klä oss med? 32 Allt detta söker hedningarna efter, men er himmelske Far vet att ni behöver allt detta. 33 Nej, sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så ska ni få allt det andra också. 34 Bekymra er alltså inte för morgondagen, för morgondagen bär sitt eget bekymmer. Var dag har nog av sin egen plåga."

Dagens evangelium talar till oss om "den angelägnaste omsorgen". Vi ska här inleda med två mycket viktiga saker. **Det första** är att "ingen kan tjäna två herrar". De två herrar Jesus talar om är Gud och mammon. Antingen tjänar vi Gud eller mammon. Mammon står här som symbol för pengarna, men det är inte pengarna i sig som avvisas utan detta att vara slav under penningbegäret, slav under den herre som regerar över hela den otrogna världen. Vi skall komma ihåg att trons fader var den mycket rike Abraham, som ändå inte hade mammon som sin herre utan den kommande Messias, som han av hjärtat trodde och litade på. Vad Jesus syftar på är alltså inte rikedom i sig, utan frågan om vem som är människans verkliga herre. Det finns här bara två möjligheter enligt Skriftens tydliga och klara lära. Antingen är en människa född på nytt genom dopet och tron och därmed ett Guds barn, eller är hon fortfarande kvar i otron under djävulens världsregemente. När därför Jesus säger: "Ni

kan inte tjäna både Gud och mammon” är det samma sak som om han skulle säga: ”Ni kan inte tillhöra både Guds rike och djävulens rike samtidigt”.

För många låter detta alldeles för enkelt och enfaldigt. Är det inte istället så att det finns en mycket lång skala från djävulsk ondska till änglalik godhet och att olika människor befinner sig på olika ställen i denna skala. Ser vi inte varje dag hur somliga människor har blivit tyranner och mördare och gissel för hela mänskligheten, medan andra verkligen ägnar hela sitt liv i människokärlekens tjänst? Och sedan befinner vi oss, alla vi andra, någonstans mittemellan, förhoppningsvis närmare de goda. Så tänker många. Det finns väl alltid något gott innerst inne även hos dem som hamnat i kriminalitet och annat elände, medan det även hos snälla och vänliga och självupppoffrande människor alltid finns en hel del bråte och mörka sidor, när man granskar dem närmare. Den som gör mycket gott för sina medmänniskor kanske i slutändan visar sig vara egoistisk och självupptagen. Ser vi inte hur Jesus själv bestraffade just dessa som var fariséer och folkets andliga ledare, men som inte alls höll måttet inför Jesu egen gudomliga måttstock!? Ja, hur kan någon enda människa egentligen ha något att berömma sig av inför Guds stränga dom? Bibeln är här radikal och förklarar att alla människor inför Gud är förtappade syndare.

När Jesus säger: ”Ni kan inte tjäna både Gud och mammon” måste vi därför fråga oss, hur det är möjligt att någon enda människa ska kunna tjäna Gud på rätt sätt.

Det andra är att Jesus faktiskt talar till sina lärjungar. Det är inte de ogudaktiga människorna han här förmanar. Han talar till alla som verkligen är kristna och Guds barn och säger att de är ”klentrogna”, d.v.s. att deras tro är mycket svag. Dessa kristna gör sig bekymmer för en massa onödiga saker när de istället borde se på fåglarna under himlen och på markens liljor och så förtrösta helt på Guds omsorg. Fastän fåglarna inte sår och skördar eller har några lador där de samlar i förråd, tar Gud hand om dem och föder dem. Och liljorna på marken varken spinner eller väver, men de behöver inte alls bekymra sig, för Gud själv kläder dem i en underbar färgprakt. Och så säger Jesus till lärjungarna: ”Är inte ni värda mycket mer än de?” Och ändå bekymrar ni er för allt möjligt i ert dagliga liv. Ni handlar som om ni inte alls vore några Guds barn!

Av dessa två saker, att ingen kan tjäna både Gud och mammon, och att Jesus idag faktiskt talar till oss som kristna lärjungar med en svag tro drar vi några viktiga, bibliska slutsatser. Vi säger därför:

1. *Synden i vårt kött gör att vi av djävulen ständigt lockas till avfall från tron.*
2. *Nåden i Kristus gör att vår nya människa kastar alla bekymmer på Herren.*
3. *Genom nådemedlen styrks vår tro så att vi tjänar Gud och inte mammon.*

1. Synden i vårt kött gör att vi av djävulen ständigt lockas till avfall från tron.

Djävulen är som Luther säger inte bara en tusenkonstnär utan en hundratusenkonstnär. På otaliga sätt förvränger han den kristna läran och lockar oss så bort från tron. När han inte kan rubba själva trosläran angriper han vårt kristna liv. Han gör oss så upptagna av vardagslivets plikter och bekymmer att vi alldeles glömmer bort att förtrösta på Herren. Istället är vi på väg att mer och mer följa dem som verkligen i otro tjänar mammon. Jesus tar den rike bonden som exempel. Han var helt upptagen med att göra sina lador större och se till att framtiden var

ekonomiskt säkrad. Men till honom sade Jesus: ”*Din dåre! I natt ska din själ avkrävas dig. Vem ska då få det du har samlat?*” (Luk. 12:20f) Så går det för den som samlar skatter åt sig själv men inte är rik inför Gud.

Djävulen vet att vårt kött eller vår onda natur är sådan, att den alltid strävar efter att ha säkra garantier av samma slag som världens människor. Han vet också att det ofta går så som Jesus framhåller i liknelsen om fyra handa sädesåker. Där säger Jesus: ”*En del föll bland tistlar, och tistlarna sköt upp och kvävde det.*” (Matt. 13:7). Sedan förklarar han detta med orden: ”*Det som såddes bland tistlar är den som hör ordet, men världsliga bekymmer och bedräglig rikedom kväver ordet så att det blir utan frukt*” (Matt. 13:22). Det är här djävulen, som med mammons hjälp får en kristen att helt och hållet avfalla från tron. Omsorgerna och bekymren är i sig inte syndiga. Vi skall ta ansvar och sköta vår ekonomi och alla dagliga uppgifter som hör till vår kallelse. Paulus inskräper att den som tidigare var en tjuv men som blivit omvänd till Kristus sedan skall leva ett skötsamt liv, så att han kan försörja sig och även får något över att kunna hjälpa andra med (Ef. 4:28). Det finns en falsk, romantisk syn på kristendomen som säger att det skulle vara särskilt andligt att leva utan att planera. Man kan då bekymmerslöst leva bohemiskt och räkna med att andra människor ska hjälpa till när det behövs. Detta liknar det medeltida munkidealet där det vanliga, borgerliga livet nedvärderades till förmån för ett levnadssätt som ansågs vara mera andligt.

Men det allvarliga är att djävulen genom sina lockelser kan få en kristen på fall. I det dagliga livet blir man så upptagen av alla omsorger att man glömmer det som våra texter idag har som rubrik: ”*Den angelägnaste omsorgen*”. Så måste vi göra som Maria, som mitt i vardagen satte sig vid Jesu fötter och lyssnade till sin frälsare trots Martas invändningar och anklagelser (Luk. 10:38–42).

2. Nåden i Kristus gör att vår nya människa kastar alla bekymmer på Herren.

Nåden i Kristus säger att trots att vi är helt och hållet förtappade och förlorade syndare, så får vi förtrösta på att Jesus har tagit alla våra synder på sig. Han har utfört en fullkomlig försoning genom att han offrade sig själv i vårt ställe. Så får vi erkänna vår synd och vår gamla människas otro. Vi får bekänna att vår tro är så svag därför att vi ständigt glömmer bort att lyssna på ordet. Vi söker inte tröst och förlåtelse genom evangeliet utan kämpar endast med att försöka uppfylla lagens krav. Men lagen fördömer oss ständigt. Vi måste därför fly till Jesus och kasta alla våra bekymmer på honom. Detta är inte bara ord utan en levande verklighet. Ja, detta är den enda vägen att ta Jesu ord om fåglarna och liljorna på allvar. Den sanna bekymmerslösheten kommer endast genom tron på evangelium. Vi får då lita på att evangeliet verkligen har makt att låta den nya människan dagligen uppstå genom dopet och tron. Vi får då också i nödens och bekymrens värsta stund lita på att Gud är oss nära och att han förvisso kommer att hjälpa oss även när vi inte kan se någon utväg. Detta är inte svärmeri utan en levande, kristen verklighet, som otrons människor inte alls känner till.

Visserligen kan också hedningar och icke-kristna människor öva sig, att med hjälp av olika tekniker, psykologi och annat leva så bekymmerslöst som möjligt. Man kan ha en sund livsfilosofi som på många sätt kan vara nyttig i detta livet. Men det är inte detsamma som den kristnes förtröstan på den sanne Guden och hans hjälp i nöden,

ja, hans hjälp och bistånd varje dag. De svåraste bekymren går mycket djupare än det dagliga livets omsorger, även om kampen för överlevnad ibland kan vara mycket svår. Men vi talar här om syndens verklighet, om fångenskapen under djävulen, om dödens orygglighet och den eviga förtappelsens hotande fara. Inför allt detta utbrister själve aposteln Paulus:

”Det goda som jag vill gör jag inte, men det onda som jag inte vill, det gör jag. Men om jag gör det jag inte vill, då är det inte längre jag som gör det utan synden som bor i mig. Jag finner alltså den lagen för mig som vill göra det goda: att det onda finns hos mig. I min inre människa gläder jag mig över Guds lag, men i mina lemmar ser jag en annan lag som kämpar mot lagen i mitt sinne och gör mig till fånge under syndens lag i min kropp. Jag arma människa! Vem ska rädda mig från denna dödens kropp? Gud vare tack, genom Jesus Kristus, vår Herre! Alltså tjänar jag själv med mitt sinne Guds lag, men med köttet tjänar jag syndens lag” (Rom. 7:19–25).

Det är denna kamp som varje kristen människa möter. Det är andens kamp mot köttet, den nya människans kamp mot den gamle Adam.

3. Genom nådemedlen styrks vår tro så att vi tjänar Gud och inte mammon.

I den kamp som Paulus här skildrar hjälper inte våra egna goda föresatser att skärpa oss och på allvar försöka leva ett bekymmerslöst liv. Endast Guds nåd i Kristus har makten att styrka vår tro och ge oss ny glädje och frimodighet. Därför förmanar oss Jesus idag att se på fåglarna och liljorna i vetskapen om att vår himmelske Fader verkligen på allvar bryr sig om alla sina barn i tron. Han ger först varning och förmaning men sedan också tröst, glädje och frid. Men detta sker endast genom nådens medel. Det sker genom att vi lyssnar på Guds ord i predikan, i bibelläsning och andakt och att vi också då och då tänker på vad ordet säger. Det är ordet som också föder den kristna bönen så att vi ropar till Herren i all nöd. Det är evangelium i ordet och dopet som dagligen tillsäger oss syndernas förlåtelse och gör oss vissa om saligheten. Det är också avlösningen i bikten och Kristi kropp och blod i nattvardens sakrament som styrker tron och ger oss försäkran om att Gud är oss nådig för Kristi skull. Därför kan vi med frimodighet leva mitt i all oro och ändå vara glada och tacksamma. Men det sker inte utan en hård kamp. Därför säger aposteln:

”Kämpa trons goda kamp, grip det eviga livet som du blev kallad till och som du bekände dig till genom att avge den goda bekännelsen inför många vittnen” (1 Tim. 6:12).

Denna goda bekännelse avger vi alla som kristna i både syndabekännelsen och trosbekännelsen i högmässan. Så får vi vara förvissade om att nådemedlen gör oss till Guds tjänare och att mammons makt därmed är bruten. Vi bekänner med Nicenum ”ett enda dop, till syndernas förlåtelse, och förväntar de dödas uppståndelse och den tillkommande världens liv. Amen.”

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.